

Analiza projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (UD 286)

Proponowane rozwiązanie:

Proponuje się, by okres preferencyjnego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne **wydłużyć o rok, tj. do okresu 3-letniego**, tak by osoby prowadzące pozarolniczą działalność **w trzecim roku prowadzenia firmy, mogły opłacać składkę na ubezpieczenia społeczne od podstawy wymiaru, wynoszącej co najmniej 60% minimalnego wynagrodzenia**.

Zakładany cel:

Ułatwienie prowadzenia działalności pozarolniczej w pierwszych latach od jej rozpoczęcia, wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i pobudzenie aktywności zawodowej poprzez wydłużenie okresu preferencyjnego opłacania składek i obniżenie w związku z powyższym kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców.

Adresaci rozwiązania:

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące.

Konsekwencje zmian:

1. *Projektodawca twierdzi, że proponowane rozwiązanie „Zachęci do rozpoczynania pozarolniczej działalności gospodarczej osoby obecnie nie podlegające ubezpieczeniom społecznym”*

Komentarz: Propozycja wydłużenia okresu preferencyjnych składek, przy jednoczesnym podniesieniu obciążeń składkowych w trzecim roku prowadzenia działalności nie wydaje się atrakcyjna z perspektywy osób rozpoczynających działalność.

2. *Ubytek dochodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych o ok. 0,5 mld zł*

Komentarz: Pomimo wzrostu obciążeń składkowych od trzeciego roku, wprowadzona regulacja zakłada niższe niż obecnie wpływy do FUS. Ubytek będzie wynosił w trzecim roku funkcjonowania zmian ponad 0,23 mld zł, a docelowo ok. 0,5 mld zł rocznie. Projektodawca wskazuje, że potencjalny niedobór środków w Funduszu wynikający z wprowadzanej zmiany zostanie sfinansowany z wyższej dotacji do FUS.

3. *Rozwiązanie nie stwarza ryzyka przechodzenia z etatów na pozarolniczą działalność*

Komentarz: Należy przyznać, że proponowane rozwiązanie nie powinno zachęcać do przechodzenia z etatów na pozarolniczą działalność.

4. *Zaletą rozwiązania jest oddziaływanie w sposób jednakowy na wszystkie osoby rozpoczynające pozarolniczą działalność gospodarczą, bez jakiegokolwiek różnicowania*

Komentarz: Rozwiązanie prezentowane przez Ministerstwo Rozwoju w kwietniu 2017 r. (tzw. Mała Działalność Gospodarcza) zakładało zróżnicowanie wysokości składek w zależności od uzyskiwanych przychodów¹.

5. *Przedłużenie o rok preferencyjnego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne powinno stymulować aktywność zawodową oraz wpłynąć pozytywnie na wzrost przeżywalności firm*

Komentarz: Dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, które pod koniec 24 miesiąca funkcjonowania staną przed decyzją o dalszym funkcjonowaniu. Możliwość opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, na warunkach preferencyjnych (jednak wyższych niż w trakcie 24 miesięcy działania), nie będzie kluczowym argumentem do kontynuowania działalności. W tym okresie przedsiębiorcy zwracają uwagę, że głównymi barierami są: zbyt duża konkurencja na rynku, obniżki cen przez inne firmy, niewystarczające środki klientów, niedostateczne środki finansowe, trudności w ściąganiu należności od klientów. Dlatego wsparcie państwa nie powinno odbywać się poprzez obniżenie składek na ubezpieczenia społeczne, a poprzez inne instrumenty takie jak: gwarancje, poręczenia, kredyty czy ułatwienia w zatrudnianiu pracowników.

Podsumowanie

Proponowane rozwiązanie jest nieadekwatne do sytuacji przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.

- Zwraca uwagę brak kompleksowego podejścia, gdyż zmiana dotyczy jedynie składek na ubezpieczenia społeczne, brak propozycji zmian w obszarze składki zdrowotnej czy preferencji podatkowych,
- Wprowadzane rozwiązanie pomimo dwukrotnego wzrostu obciążeń składowych dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą zamiast 190,62 zł (z dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym) i 179,82 zł (bez dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego) będzie wynosiło odpowiednio 381,24 zł i 359,64 zł. Pomimo tego projektodawca zakłada roczny spadek wpływów do FUS o ok. 0,5 mld zł,
- Brak właściwego zidentyfikowania potrzeb adresatów zmiany, gdyż przedsiębiorcy w trzecim roku działalności nie tyle potrzebują niższych składek, co możliwości finansowania inwestycji, gwarancji finansowych, czy ułatwień w zatrudnianiu pracowników,
- Projektowana zmiana nie przeciwdziała problemowi niskich świadczeń w przyszłości,
- Aspekt polityczny wymagający refleksji – czy MRPiS jest właściwym ministerstwem do kształtowania warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej – co zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. 1997 Nr 141 poz. 943) jest właściwe dla gospodarki, za który odpowiada Ministerstwo Rozwoju.

¹ https://www.mr.gov.pl/media/35906/MalaDzialalnoscGospodarcza_050417.pdf